

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvzemši ponedeljke.
Mesečna naročnina:
V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Govor dr. Kramerja.

Kot svojega najbolj koncilijantnega politika in kot svojega najboljšega programatika predstavljajo demokrati dr. Kramerja. Zato je naravno, da je moral prevzeti glavni referat na nedeljskem zboru zaupnikov demokratične stranke mesto dr. Zerjave — dr. Kramerja. Ni namreč še bilo kmalu zvečer demokratičnih zaupnikov, na katerem je bilo treba braniti tako nemogoče stvari, ko na nedeljskem. Vse skoke, ki jih je demokratična stranka zagrešila od trenutka, ko je bila prav nečisto vržena iz vlade, je bilo namreč treba prikazati demokratičnim vernikom kot logične in skladne z idejo demokratičnega programa.

Zato je bilo stališče dr. Kramerja nadvse težko in zato bi mu tudi kot nasprotniki sedanjega načelnika demokratične stranke marsikaj oprostili. Če bi bil iskren in če bi povedal vsaj eno novo okolnost, ki bi čepiral le delno opravičila kolebanje dem. stranke.

Toda govor dr. Kramerja je popolnoma razočaral in na shodu zaupnikov ni govoril programatik demokratične stranke, temveč samo glavni urednik »Jutra«.

Vse to, kar smo že neštokrat brali v »Jutru«, vse to, kar je bilo že neštokrat ovrženo, vse to je ponovil dr. Kramelj in svoje lastne uvodne članke je servirnil zaupnikom kot program demokratične stranke. Zato pa tudi ni pojasnil ne eno od aktualnih vprašanj in zato si je dovolil dr. Kramelj v ista celotna gladke neresnice.

Kardinalno vprašanje demokratične notranje politike je razmerje z Marinkovičevim samoupravnim načrtom, kajti z njim je načeto vprašanje revizije ustave. Vsa javnost in ne samo demokratični zaupniki, je upravičena, da izve, ali so glasovni demokrati za revizijo ustave ali so proti njej, ker podpiranje Marinkovičevega samoupravnega načrta pomeni revizijo ustave. Dr. Kramelj na to vprašanje ne odgovarja, temveč si pomaga s tem, da taji, da bi Marinkovičev načrt pomenil revizijo ustave. Sredstvo dr. Kramerja je za zagrizene vernike sicer učinkovito, toda poučeni se bodo samo nasmehnili.

Druge, nadvse važno pojasnilo je moral podati dr. Kramelj glede ljubljanskega mandata. Prazne argumente demokratičnega načelnika je sicer zavrgel in se omejil le na enega, da je bil ljubljanski mandat izvojevan proti radikalom. Tu se je izmuznila dr. Kramerju prav krepka neresnica, ki pa je tudi smešna, ko vemo vsi, da radikali v Ljubljani niti liste postaviti niso mogli. Pa saj poznajo tudi dr. Kramelj in pozabili, da so se prvega skupnega sestanka vseh naprednih strank glede ljubljanskega mandata udeležili tudi radikali. Vsaj je tedaj sedel dr. Kramelj z radikali za eno mizo. V čast pa je šteti dr. Kramerju, da se ni upal besedolomstva demokratične stranke braniti!

Nujno bi bilo tudi treba, da bi dr. Kramelj razložil opozicijski blok, kakor si ga predstavljajo demokrati. Dr. Kramelj je to sicer potkusil, toda nadvse nesrečno. Demokratičnemu opozicijskemu bloku je namreč pripisoval pozitivno delo, to se pravi prevzem vlade, dasi je kot hivi minister moral vedeti, da je iz najbolj heterogenih elementov sestavljen blok delanemožen.

Na kratko bi mogli karakterizirati dr. Kramerjev govor sledeče: Če bi bil ta govor izrečen tedaj, ko je bila demokratična stranka v vladi, potem bi pomenil pogum in v najslabšem slučaju lepo obljubo. Danes pa ne pomeni drugo, ko neuspešno upravljanje samega sebe, zakaj vsi grehi, ki jih je dr. Kramelj očital sedanjim vladim, padejo nazaj na demokrate, ki so se spomnili na korupcijo, na partizanstvo in vse ostalo šele sedaj, ko so bili pahneni iz vlade.

Ali je mar dr. Kramelj pozabil na članek dr. Zerjave, ki je grozil vsem ne-demokratom s persekucijo? Ali pa je pozabil dr. Kramelj na konsentsko politiko demokratičnih voditeljev? Opravičilo demokratične politike naj bi bil dr. Kramerjev govor. Toda bil je samo uvoden članek za »Jutro«.

In to dekadenco je treba, da konstatiramo.

Položaj vlade.

Beograd, 5. februarja. (B) Nocoj se je vršila v stanovanju g. Pašića seja ministrskega sveta, t. j. le nekaterih ministrov, ker je Pašić odstopil od svoje zahteve, da se naj vrši plenarna seja vlade, dokler ne bo razmerje med vlado in krono in sploh situacija tudi v drugih vprašanih jasnejša. Minister financ g. dr. Stojadinović je poročal o stanju naših financ radi izplačil uradnikom in invalidom. G. Pašiću še ni dobro, vsled česar bo še ostal doma. Kriza vlade je latentna. Trdi se, da so to vest lansirali radikali, da bi se pritiskali na svoj klub in utrdili disciplino v njem, da bi glasoval proti obtožbi Laze Markovića in za vse sklepe vlade.

G. Ljuba Jovanović je bil nocoj v avdiciji pri Nj. Vel. kralju. Ta obisk je baje v zvezi z odnosi med krono in vlado. Ugotoviti se mora, da je vplivala vest o ostavki vlade v radikalskih krogih povoljno za vlado. Na najpristojnejšem mestu pa se ta vest odločno demantira.

Seja vlade.

Beograd, 5. februarja. (ML) Za časa seje v skupščini je bila konferenca vlade, na kateri so se rešavala nujna resortna vprašanja in se je diskutiralo o situaciji. Razpravljalo se je tudi o zakonu o srednjih šolah in o zakonu o osnovnih šolah.

Burna seja narodne skupščine.

Beograd, 5. febr. (BML) Današnja seja narodne skupščine se je začela ob 9. uri 20 minut. Pred prehodom na dnevni red se je čitala zahteva ministra pravosodja, da se izroči Stjepan Radić sodišču. Po odgovoru ministra notranjih del na nekatera vprašanja narodnih poslancev lokalnega značaja, se je prešlo na dnevni red.

Opozicija proti proračunu. — Dispozicijski fond. — Odkup železnice.

Prvi je govoril g. Behmen, ki je izjavil, da bo glasoval proti zakonskemu načrtu, češ, da je ta proračun bil izdelan za proračunsko leto 1923-24, nato pa izginil. Očita ministru financ neprestano zviševanje izdatkov vseh ministrstev ter ustanovitve novih in povečanje že obstoječih dispozicijskih fondov. Redukcija uradnikov je izdatke le povečala s prejemki upokojencev in s plačili novih uradnikov. Takse so prevelike. Davčno breme ni enako razdeljeno. Protestira, ker daje Narodna banka posojila izključno srbskim gospodarskim krogom.

Demagoštvo in zavlačevanje s strani demokratov.

Nato govori demokrat dr. Kumanudi, ki navaja, da je bil zakonski načrt o proračunu namenjen za leto 1923-24, da ga je pa minister financ z enim samim stavkom spremenil v proračun za leto 1924-25. Razen tega proračun ni realen in uravnotežen. Zagotavlja, da bo imel proračun primanjkljaja najmanj 233 milijonov dinarjev ter bo treba izrednih in naknadnih kreditov. Napada dispozicijske fond, s katerimi sedaj razpolagajo ministri notranjih del, ministri zunanjih del, vojni minister, minister financ in predsednik vlade. Skupaj znašajo ti fond brez dispozicijskega fonda finančnega ministra 905 milijonov dinarjev in so za 60 odstotkov večji od onih za leto 1922-23. Dalje očita vladi odkup južnih in istočnih železnic brez pooblastitve od strani narodne skupščine. Vsota za odkup se ne nahaja v proračunu, iz česar se vidi njegova nerealnost. Železnice so preplačane, vsled česar vlada seveda ne more primerno plačati uradnikov in invalidov. Ker torej ni v proračunu 232 milijonov 500 tisoč dinarjev za odkup južnih železnic, 200 milijonov dinarjev dolžnih invalidom, 50 milijonov dinarjev obresti za posojilo 300 milijonov francoskih frankov in 25 milijonov dinarjev za povračilo odteglajev o priključitvi zamenjave kronskih novčanic, je treba proračunu še 462 milijonov dinarjev, ki predstavljajo torej primanjkljaj. Minister financ v svoji finančni politiki ni bil dosleden, ker je interveniral po Narodni banki na borzi in ker

je povečal število novčanic za 700 milijonov dinarjev. Glasoval bo proti proračunu. Predlaga, da se za ostali del njegovega govora proglasi seja za tajno.

Izjave ministra Kojića.

Predsednik izjavlja, da se bo o tem glasovalo, še prej pa da besedo železniškemu ministru g. dr. Kojiću, ki izjavlja, da je svoječasno dal vsakemu poslancu vse spise o odkupu istočnih železnic na razpolago. Zahteva javno diskusijo o tem in prosi narodno skupščino, da predlog g. dr. Kumanudija odkloni. Nastal je velik prepir, nakar Kumanudi umakne svoj predlog. Kljub temu pa je predsednik skupščine v največjem trušcu dal predlog na glasovanje. Proti njemu je glasovala cela opozicija, kakor tudi radikali, kar je izzvalo še večje prerekanje in nato smeh.

V tem trušcu je dobil besedo gosp. Svetoslav Popović, ki izjavlja, da je opozicija zato glasovala proti predlogu, ker je želela tajnosti ravno z ozirom na radikale. Ker pa so ti sami proti, tudi opozicija nima razloga, da vztraja na tem svojem predlogu.

Kumanudi hoče imeti prav, kljub temu, da je umaknil svoj predlog.

G. Kumanudi nadaljuje svoj govor o odkupu istočnih železnic ter očita vladi, da je odkupila brez pooblastitve celo tisti del, ki pripada grški državi. n. pr. proga Djevdjelja—Solun, za katero smo plačali 20 milijonov francoskih frankov. Grška vlada pa o tem sploh ni bila niti obveščena. Iz pogodbe je razvidno, da društvo istočnih železnic ni imelo nikakega dobička. Razven tega pa tudi odklanja vsako garancijo za slučaj, da bi pravica naše države postala sporna. (Medklci in hudi očitki proti vladi.)

Minister dr. Kojić odgovarja, da bo čez kakih 5 dni konvencija o odkupu južnih železnic predložena narodni skupščini in takrat lahko opozicija pove svoje mnenje. Za odkup istočnih železnic je bila vlada pooblašena na podlagi čl. 26 finančnega zakona. Priznava pa kot edino napako vlade, da je odkupila progo Djevdjelja—Solun, ne da bi bila v to pooblašena, da pa je to storila, da zveže državo s solunsko luko. Ako grška vlada ne bi tega odkupa odobrila, se bo proga še vedno lahko zopet prodala.

Končno konstatira zopet g. dr. Kumanudi, da minister Kojić ni ovrnil niti ene njegovih konstatacij. Ker je postal trušec vedno večji, je predsednik ob 2. uri zaključil sejo in prihodnjo dočel za jutri ob 9. uri dopoldne.

Invalidski zakon.

Zahteve slovenskih invalidov.

Beograd, 5. februarja. (ML) V vladi se intenzivno dela na sprejetju zakona o invalidih. Zakonski načrt je v načelu sprejet, gre le še za nekatere poedinstvi. Včeraj so vse parlamentarne klube posetili predstavniki udruženja invalidov, da jih zainteresirajo za invalidski zakon. Tudi slovenski invalidi so došli v Beograd in so prisostvovali konferencam osrednjega odbora udruženja invalidov. Nocoj so invalidi sestavili besedilo memorandumov za vlado. Zahtevalo nujno izplačevanje

invalidskih podpor, splošno pomoč invalidom, njih zaposlenje in zlasti slovenski invalidi zahtevajo, da se povrnejo v državno službo vsi nepravilno reducirani invalidi. Predstavniki slovenskih invalidov bodo v teku jutrišnjega dne zapustili Beograd.

WILSONOV POGREB SE NE RŠI NA DRŽAVNE STROŠKE.

Pariz, 5. februarja. (Havas) Kakor poročajo listi iz Washingtona, da se Wilsonova vdova odklonila ponudbo, da se Wilson pokopje na državne stroške. Pogreb se bo vršil kolikor le moreže priboriti.

Demisija grške vlade.

Kafandaris sestavlja novo vlado.

Atene, 5. febr. (Havas) Kabinet je demisioniral. Kafandaris je poklican, da sestavi novo vlado.

Rim, 5. febr. (K) (Agenzia Stefani) Kakor doznajajo listi, je bil imenovan podtajnik trgovinske mornarice Chiano za poštne ministra.

Venezelosova bolezen.

Atene, 5. febr. (BML) Po odpotovanju s prof. Vakezom, ki je sinoči došel iz Pariza, se je izdal o Venezelosovi bolezni.

Iosovom zdravju sledeči bulletin: Ni nikakega objektivnega znaka poškodbe srčnega organa ali krvnih posodic. Bolezen izvira iz funkcionalnih vzrokov teh organov in nima nikakih slabih posledic, toda to stanje zahteva odmor in zapustitev oblasti od strani Venezelos. Poslednji telegram, ki je došel iz Aten v Beograd javlja, da je Venezelosov kabinet dal ostavko. Regent je pozval na dvor Kafandarisa na posvetovanje.

Osrednja eksekutiva ruskih sovjetov.

Moskva, 5. februarja. (K) Na II. kongresu unij izvoljena osrednja eksekutiva Unije sovjetskih republik obstoja na podlagi ustave za Unijo iz dveh zbornic: 1. Iz sveta Unije, ki šteje 414 članov sorazmerno s številom prebivalstva v sovjetskih republikah in iz narodnega sveta, ki šteje 100 zastopnikov iz 32 republik in avtonomnih kra-

jev. Predsedstvo osrednje eksekutive sestoji iz 21 članov in sicer po 7 zastopnikov sveta Unije in narodnega sveta in 7 od plenuma obeh zbornic izvoljenih zastopnikov Kalinin (RSSR), Petrovski (Ukrajina), Narimanov (transkavkaška federacija) in Červjakov (Belorusija). Novizvoljeni tajnik vsruske centralne eksekutive je Kiselev.

Agrarna reforma.

Beograd, 5. febr. (BML) Vojvodinski in slavonski radikali so imeli nocoj sejo, na kateri se je določilo definitivno besedilo sporazuma glede načela, ki se naj sprejmejo v zakonski načrt o agrarni reformi. Tozadevni sklep obsega 21 členov. Načela so: maksimum privatne posesti 300 hektarov, minimum 5 do 8 hektarov; državna posestva naj bodo podvržena agrarni reformi v kolikor je to mogoče, za cerkvena posestva ima veljati kot maksimum 100 hektarov, za školska 50 hektarov, za občinska 200 hektarov. Na kolonizacijo imajo prednostno pravico domači reflektanti, nato optanti iz Madžarske in šele potem invalidi in dobrovoljci.

Trije členi zakona sprejeti.

Beograd, 5. febr. (BML) Radi seje ministrskega sveta so seje finan-

čnega odbora in odbora za konvencije s Češkoslovaško odložene. Seja za načrt agrarnega zakona za Dalmacijo, se je pa vršila in so bili sprejeti na njej trije členi zakona, ki govorijo o kmet-skih odnosih. Jutri se delo nadaljuje. Ker ima načrt le 51 členov, izgleda, da bo ta važni zakon v kratkem sprejet.

Dobrovoljci in agrarna reforma.

Beograd, 5. febr. (BML) Nocoj je demokratični poslanec g. Sečurov v imenu 10.000 podpisanih agrarnih reflektantov predložil predsedniku narodne skupščine prošnjo, da se naznanj ministru agrarne reforme, da se naj najprej sestavi odbor za zakonski načrt o razlastitvi veleposestev. Ako se to ne stori, reflektanti dobrovoljci ne bodo odšli brez krvoprelitja z zemljišč.

ZEMLJORADNIKI PROTI DR. MARKOVIĆU.

Akcija napreduje.

Beograd, 5. febr. (ML) Akcija opozicije proti dr. Lazi Markoviću za obtožbo v skupščini je v glavnem uspešna. Vaš dopisnik je nocoj osebno pregledal pri zemljoradniškem poslancu Vojislavu Laziću v zemljoradniškem klubu podpise na obtožbi opozicije proti Markoviću. Dosedaj je podpisanih že 51 članov opozicije. V teku jutrišnjega dne se bo nadaljevalo podpisovanje in bo Lazić okrog polne predal obtožbo predsedništvu narodne skupščine v nadaljnje poslovanje. Opozicija se nadeja na podporo radikalskega poslance Rankovića. Dr. Laza Marković je izjavil vašemu sodrujniku, da je obtožba opozicije proti njemu popolnoma neosnovana in da z veseljem čaka dneva, ko bo mogel ovrči vse obdolžitve opozicije.

ODGOVOR ANGLIJI RADI FRANCO-SKEGA POSOJILA.

Pariz, 5. febr. (Havas) Poslanika iz Poljske in Jugoslavije bosta danes izročila odgovor na angleško zaprosilo za pojasnila glede francoskega posojila.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 5. februarja. Napoved za 6. februarja. Oblačno, jutri, najkasneje jutrišnji dan, ki preide v sneg. Temperatura pomena. Viharni zapadni proti severu umerjeni vetrovi. Vreme se bo hitro izpremenjalo.

DANAŠNJE PRIRREDITVE.

V Ljubljani:

Drama: »Beneški trgovci«, Red E.
Opera: »Tosca«, Red C.
Kino, Matica: »Žena z milijoni« — II. del: Knez brez zemlje v gl. vlogi Ellen Richter.

Kino Ideal: »Kraljica oblakov«.
Kino Ljublj. dvor: »Življenje polno rancarjanj« v gl. vlogi Lotte Neumann — po romanu »Tabea vstanje«.

V Mariboru:

Narodno gledališče: Zaprt.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani: Tekoči teden: lekarna Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Karloviški cesti.

POGREB PESNIKA ŠANTIČA.

Beograd, 5. febr. (BML) Pogreb pesnika Šantića se je udeležila ogromna množica ljudstva iz Mostara in iz cele kraljevine. Sprevod se je začel pomikati iz Srbskega doma ob 1. uri in se od časa do časa ustavil povodom posameznih govorov, in došel šele ob 7. uri zvečer na pokopališče. Nad Mostarom so krožili aeroplani. Beograjski listi, posebno »Vreme«, napočajo vlado, da se pogreb ni udeležil noben njen zastopnik.

Kronika.

k Prevarjen vajenec. Natakarskemu vajencu Pavlu Končija v kavarni Evropa je izročil neki znan gost omot s perilom v vrednosti 500 Din. In mu naročil, da naj nese omot v kavarno. Komaj pa je napravil Končija pol poti, je prišel za njim neznan mladenič in je zahteval od njega omot, češ da se je gost premislil in ga zahteva nazaj. Končija mu je verjel in mu izročil omot. Ko se je kasneje vrnil gost v kavarno, se je pojasnilo, da je naseljen vajenec predrznemu sleparju.

k Tatvine v Ljubljani. V zavodu S. V. Martje je ukradla služkinja Frančiška Simenc svojim tovarišicam več obleke ter je neznano kam pobegnila. — V Narodnem domu je bila ukradena trg. akad. Rihardu Pečniku zelenkasta zimska suknja in pa klobuk v skupni vrednosti 1400 Din. Razen tega je bila v suknji usnjata denarnica z manjšo vsoto denarja. — Iz kurnika v baraki pred glavnim kolodvorom je bilo restavratorku M. Dolničarju ukradenih 6 kokiš, vredne 300 Din. — V Senteperški cerkvi je ukraden nekdo 2 žarnice, vredni 50 Din. — V Dravljah je bilo ukraden Francetu

Juvančiču črna suknja in par črnih bokov čevljev v vrednosti 800 Din. — Na gorenjskem kolodvoru je bil ukraden nadpremičnik Ignacij Čadežu črna suknja s kožuho, vredna 600 Din. — Iz barake na Kozlerjevem vrtu je bilo ukraden družbi Jug. Standard Oil Company 9 blodov iz mehkega lesa, vrednih 600 Din. — Cevljarju Francetu Pipan v Sp. Škoti sta bila ukradeni dva zastavna listka v vrednosti 1650 Din. — V Blizjakovi gostilni na Tržaški cesti je bilo vplomjeno v sobo služkinje Marije Juvanove in ukraden znesek 1055 Din. — Kože, vredne 1500 Din, so bile ukradene tovarnarju Adolfu Mergenthalerju v Vodmatu.

k V Hrastniku je bilo vplomjeno v barako branjeve Jere Hočvarjeve in ukradenega raznega blaga v skupni vrednosti okrog 50.000 Din.

k Konj in kobilica, stara 7 in 4 leta, vredna 25.000 Din, sta bila ukradeni iz hleva pos. Pavla Madžeriča v Ručnemelu pri Vel. Gorici.

k Saje so se vnele v dimnik hiše Berte Emilove na Vidovdanski cesti. Prišlo je takoj nekaj gasilcev, ki so ogenj zadušili.

k Roparska tolpa, kakih 8 do 10 maskiranih in oboroženih mož je prilomastila pred par duceti v Samožane pri Mošnikih. Roparji so napadli najprvo pos. sina Martina Mundo in mu ukradli nato gamaše in klobuk. Nato so šli roparji v Gorisico, kjer so poskušali vplomiti v štiri hiše, pa so jih oboroženi kmetje preprečili. Od tam so odšli na Formin, kjer so vplomili v stanovanje Ivana Korošca in Ivana Kovačeca in ukradli več obleke in raznih predmetov v skupni vrednosti okrog 40.000 Din. Po izvršenem ropu so odšli zopet proti Samožanom. Do sedaj so aretirali kot osumljene brata Francu in Martina Ploha iz Formina in Ivana Bezjaka iz Stijanskega vrha. Ukradenega blaga še niso dobili.

k Ponarejeni dolarski in lirski bankovci se še vedno dobe v raznih območjih tržišč. Denar se vtihtopija brzokone preko italijanske in nemške meje.

k Pozor pri nakupu. Koncem januarja je bilo vplomjeno v Zagrebu v trgovino Krunoslava Martunovića. Tatovi so odnesli 5 bal razne svilne v vrednosti 12.650 Din, dalje 5 bal raznega atlasta v vrednosti 11 tisoč Din. In se nekaj perila, tako da znaša cena ukradenega blaga okrog 26.000 Din. O vplomilih nimajo še nobenega sledu.

k V Rašanju pri Brežicah je bila vplomljena v stanovanje delavcev št. Desbovičnika v J. Arliča ter ukradeno več obleke in perila, 2 stroja za striženje las in pa denarnica s 50 Din.

k V Perovem pri Kamniku je bilo vplomjeno pri posetnici Mariji Smrečnik. Tat je odnesel par čevljev, 24 žepnih robcev in pa okrog 300 Din. gotovine.

k Pobegnil je iz blaznice na Studeu 30 letni umobolnik V. Krušič.

k V Goricanah je ukradl neki neznanec, okoli 24 let star, čedno oblečen, iz stanovanja posetnika Andreja Jenkota bankovec za 1000 Din. In 5 bankovcev po 10 Din. Slepac se je izdal za sina od mesarja in posetnika Turka v Domžalah ter je pravil ljudem, da išče prostor za mesarstvo. Pri tem pa si je ogledal razna stanovanja. Izvrši je prej kot ne tudi še več drugih tatv

k Ukradena kožuhošina. Med vožnjo od Kočevja do Ceste so bile ukradene Rihardu Rupe iz Ceste dve koži od kun belic in izredno velika dihurjeva koža v skupni vrednosti 3250 Din.

Govoreči časopisi.

»Le Sou« poroča, da so govoreči časopisi že eno leto v modi. Tudi v Parizu imajo govoreči časopisi. Njegovi »bralci« so zelo zadovoljni. Slajajo se vsako soboto v carikonski dvorani. Kanor prihajajo tudi dekleta in žene s svojimi možmi. Govoreči časopis je zelo dobro urejan. Vsi članki so elegantni, pariski in silno zanimivi. Zgodnje je bral bivši poslanec Karel Bos svoj politični uvodnik. Edmund Laschigne je komentiral posledice prestolonaslednikovega povratka v Nemčijo. Profesor za pravni fakulteti Mestre je objavil svoj članek o mladini. Gendke je razkril tajnosti magistrne palače, Peter Weber pa je zabaval s svojimi humorističnimi prispevki. Govoreči časopis se je končal z gledališke kritiko Gustava Taudouza.

Lastnik:

Konzorcijski »Narodnega Dnevnika«.

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Henry Murger

31

La Bohème.

Prizori iz življenja ciganov.

(Nadaljevanje.)

Slučajni gost, ki se je upal v to jamo, je postal takoj pri svojem vstopu žrtev divjega kvarteta in je po večini ušel, ne da bi bil prebral svoj časopis in popil polovico čaše kave, v kateri se je skisala smetana pri nezasišanih aforizmih o umetnosti, okusu in nacionalni ekonomiji. Razgovori štirih tovarišev so bili take narave, da je natak, ki jim je stregel, postal idiot v cvetu svoje mladosti.

Te stvari so se razvile do tolike samovoljnosti, da je kavarnar slednjič izgubil potrpežljivost, in nekega večera je prišel v salon in resno razložil svoje pritožbe:

1. Gospod Rudolf je prihajal že zjutraj zajtrkovat in je odnašal v svojo dvorano vse časopise v kavarni; pretiraval je svojo drznost celo tako daleč, da se je jezil, če je našel trakove pri časopisih pretrgane; radi tega so drugi gostje, oropani glasil javnega mnenja, ostali do opoldne nevedni kot noč v političnih stvarih. Družba Bosquet je komaj vedela za imena članov zadnjega kabineta.

Gospod Rudolf je bil celo prisilil kavarno, da se je naročila na »Kastorja«, ki mu je bil on glavni urednik. Kavarnar se je v začetku branil; toda ko sta gospod Rudolf in njegova družba klicala vsake četrte ure natakarskega klicala na glas: »Kastor! Prinesite nam Kastorja.« so nekateri drugi gostje, ki so postali radovedni radi teh neprestanih zahtev, tudi zahtevali »Kastorja«. Kavarna se je torej naročila na »Kastorja«, klobučarski časopis, ki je izhajal vsak mesec okrašen z vinjeto in člankom o filozofiji, ki ga je napisal Gustave Colline.

2. Imenovani gospod Colline in njegov prijatelj gospod Rudolf sta se odpočivala od duševnega dela s tem, da sta igrala triktrak od desetih zjutraj do polnoči; in ker je imela kavarna samo eno desko za triktrak, so se druge osebe čutile prizadete v svoji strasti do te igre radi teh dveh gospodov, ki sta se vsakokrat, kadar jih je prišel kdo zanj prositi, omejlja na odgovor:

»Triktrak čitajo; pridite zopet jutri!«

Družba Bosquet je bila torej primorana, pri-povedovati si o svoji prvi ljubezni ali igrati piket.

3. Gospod Marcel je pozabil, da je kavarna javen prostor in si je dovolil, prenesti tja svoje slikarsko stojalo, skrinjico za barve in vse drugo orodje za svojo umetnost. Svojo nespodobnost pretirava celo tako daleč, da poziva tja modele različnih spolov.

To lahko oškoduje moralno družbe Bosquet. Sledijo zgledu svojega prijatelja, pravi gospod Schaudard, da bo pripeljal svoj klavir v kavarno in se ni bal tega, da je dal tam peti v koru motiv iz svoje simfonije »Vpliv modre barve na umetnost«. Gospod Schaudard je šel še dalje, položil je v svetilnik, ki služi za znamenje pri kavarni, transparent s tem napisom:

Brezplačen pouk v vokalni in instrumentalni glasbi

za oba spola.

Poizve se pri blagajni.

Radi tega je omenjena blagajna vsak večer prenapolnjena nemarno oblečenih ljudi, ki prihajajo poizvedovat.

Vrh tega napoveduje tam gospod Schaudard sestanek z neko damo, ki se imenuje Femija Barvarjeva in ki je vedno pozabila svoj klobuk.

Tudi je gospod Bosquet mlajši izjavil, da ne bo prestopil več praga lokala, kjer se tako žali narava.

5. Ker se niso bili zadovoljni s tem, da so prav skromno pili in jedli, so poskusili ti gospodje, svoje izdatke še bolj omejiti. Pod pretvezo, da so zaslačili kavarniško kavo v sumljivem razmerju s ciklorijo, so prinesli s seboj samovar in si napravljajo sami kavo, ki jo slade s sladkorjem, kupljenim zunaj po nizki ceni, s čimer žalijo kuhinjo.

6. Pokvarjen po govorih teh gospodov je natak Bergami (tako imenovan radi svoje brade) pozabil na svoje nizko pokolenje in si je brez vsakega oziroma dovolil, nasloviti na blagajničarko pesmico, v kateri jo vzpodbuja, naj pozabi na svoje dolžnosti matere in soproge; po njegovem neurejenem slogu smo spoznali, da je bilo to pismo napisano pod pogubnim vplivom gospoda Rudolfa in njegove literature.

Radi tega in kljub temu, da mu je jako žal; je ravnatelj podjetja primoran, prositi Collinovo družbo, da si izbere drug kraj, kjer bo prirejala svoje revolucionarne sestanke.

Gustave Colline, ki je bil Ciceron cele bande, je izpregovoril in a priori dokazal kavarnarju, da so njegove pritožbe smešne in slabo utemeljene; da so ga zelo počastili, ko so si izbrali njegov lokal, da napravijo iz njega ognjišče inteligence; da bi njegov in njegovih prijateljev odhod povzročil propad njegove hiše, ki jo je njihova prisotnost dvignila na višino umetniške in literarne kavarne.

»Toda« je dejal kavarnar, »vi in oni, ki pridejo k vam na obisk, tako malo zavzijejo.«

»Ta zmernost, čez katero se pritožujete, je dokaz v prid naše morale.« je odvrnil Colline. »Sicer pa je samo od vas odvisno, da več zapravimo; dovolj bo, če nam odprete račun.«

»Mi bomo dali knjigo,« je rekel Marcel.

Kavarnar se je delal, kot da ne sliši in je prosil še neka pojasnila glede ognjevitiga pisma.

ki ga je bil naslovil Bergami na njegovo ženo, Rudolf, ki so ga dolžili, da je bil za tajnika tej nezadovoljeni strasti, je z živahnostjo dokazal svojo nedolžnost.

»Sicer pa.« je pristavil, »gospojina čednost je bila gotov okop proti.«

»Ohi!« je rekel kavarnar s ponosnim nasmehom, »moja žena je bila vzgojena v Saint-Denis-u.«

Z eno besedo, Colline ga je končno popolnoma zamotal v svojo zavratno zgovornost in uredili so vse s tem, da so obljubili, da si štirje prijatelji ne bodo več kuhali kave sami, da bo dobila odšel kavarna »Kastorja« zastopnik in, da bo Femija Barvarjeva dela na glavo klobuk; da bodo prepustili triktrak Bosquetovi družbi vsako nedeljo od opoldne do dve, posebno pa, da ne bodo več zahtevali, da jim daje na upanje.

SPLOŠNA KNJIZNICA

Št. 1. I. Albrecht: Raniena gruda, povest, broš. Din 12 vez. Din 17	
2. R. Murnik: Na Bledu, povest	18 . . . 22
3. I. Rozman: Testament, ljudska drama	12 . . . 17
4. C. Golob: Poletno klasje, izbr. pesmi	20 . . . 26
5. F. M. Iličinski: Fridolin Žolna, humor.	8 . . . 13
6. L. Nová: Ljubosumnost, veseliga	6 . . . 11
7. Uta: Andersenove pripovedke,	12 . . . 17
8. Gaboriau: Akt št. 113, roman	22 . . . 28
9. Fr. Veber: Problemi sodobne filozofije	24 . . . 30
10. I. Albrecht: Andrej Ternauc, povest	6 . . . 11
11. P. Golia: Peterčkov poslednje sanje	12 . . . 17
12. Fr. Milčinski: Mogočni prstan, nar. prav.	12 . . . 17
13. V. M. Garšin: Načrti Nikolaevna, pov.	10 . . . 15
14. Dr. K. Engliš: Denar, nar. -gosp. spis	26 . . . 32
15. E. Inl. Goncourt: Renée Maupérin, rom.	15 . . . 21
17. P. Mérimée: Verne duše v vich	9 . . . 14
18. J. Vrhlický: Oporoka Lukovskega grajščaka	6 . . . 11

Znanstvena zbirka:

Št. 1. Dr. L. Čermelj: Boškovičev nauk o materiji — prostoru — času . . broš. Din 16 vez. Din 23

Cene se razumejo brez poštne.

ZVEZNA KNJIGARNA - Ljubljana, Marjina trg 8 in po vseh knjigarnah.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—: vsaka nadaljna beseda 25 para z davčno vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglasih!

Važno

za ženske in neveste! Izdeluje se vsakovrstna salonska garderoba za dame in gospode najmodernejše vsakovrstne toalete po meri. Cene znatno znižane. — Strankam, ki preneso blago same, lista potrdila. — Brata Brunske, Ljubljana, Zidovska ul. 5

Veleposestvo

76 orahov vinov, sadonosnika, njiv in gozda, krasna posestva in 90 glav živine pri Mariboru 6 milijonov K

Vila

krasna, takoj prosto stanovanja,

Posestva

od 5 do 800 orahov.

Trgovska hiša

z robno 70.000 K

Gostilna

pekarija, žaga, mlin prodaja Zagoraki, Maribor, Barvarska ul. 3.

Kupim

1 Dieselmotor ali benzinmotor HP 6-8 v dobrem stanju. Ponudbe s ceno na naslov, ki se izve pri upravi lista.

Manufakturst

kot vodja detajl oddelka samo s prama referencami se takoj sprejme. Ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja, zahtevane plače in možnosti nastopa na R. Siermestli Celja.

Prodajalec

objednani aranžir ali aranžerka se z dobrih pogoji takoj sprejme. Ponudbe z natančnim popisom dosedanjega službovanja, višino zahtevane plače takoj tudi kadaj nastop službe na poštini predati 44 Celje.

Brivskega pomočnika

boljšo stalno moč išče Koštomaj, Celje.

Potnike

in lokalne korespondente v vseh krajih išče za posebno časopisno novost pod »Slovizacija št. 31«. Oglasni zavod Vorkič, Maribor.

Šivilja

išče mesta, najraje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod »Šivilja« na upravo lista.

Posliji

svoj naslov in Din 15.— in dobiš poštino prosto Veliki ročni spisaovnik, primeren za obrtnika, trgovca, uradnika, delavca, rokodelca, vojska in vsako gospodinjico. V. I. J. e m. P o 2 g a j, knjigovodnica in kartonaža, Kranj.

Rivši drž. nameščenec

z večletno prakso pisarniškega rudarskega obrata, star 38 let išče primerne službe pri kakem premogovniku ali tovarni, eventualno službo občinskega tajnika.

Državni uradnik

star 29 let, čedne zunanosti in trdnega značaja, ki izstopi v kratkem iz drž. službe, se želi prirediti najraje na deželno hiškani trgovini ali večjemu poslovanju. Vdovec z enim ali dvema otrokoma niso izključene. Le resne ponudbe do 10. januarja pod »Blago sree« na upr. lista.

Letno stanovanje

na samotnem griču blizu Dobrnega kopališča se odda gospodu (pensjonistu) v najem. Naslov v upravi lista.

Veletridka

v Ljubljani išče upokojenega železniškega uradnika za reklamistijski in tarifni oddelk. Ponudbe na upravo lista pod »Zanesljiv«.

Eno sobo

ali dve, prazno ali meblirano, solčno, v mestu ali okolici, iščem za takoj za 1 do 3 mesece. Ponudbe pod »Zelo snažno« na upravo lista.

Katera

dobrobrčna, mlada, inteligentna dama lepe zunanosti bi bila pripravljena podpirati revnega študenta medicino v zadnjih semestrih. Revničarja se po dogovoru. Zentev ni izključena. Pisma pod »Evakulipus« na upravo lista.

Kupim

za večjo trdno bukovega, smrekevega in borovega lesa, lupljenega 0'10 do 0'25 srednjega premera, ali odrezane dolžine 1'20 do 3 m za rudnik. Ponudbe na poštini predati 65 glavna pošta, Maribor.

Proda se

po zelo nizki ceni 1 vrtni stroj na pogon, vrta velikost luknji do 60 mm, še malo rabljen, sposoben za vsako večjo ključavnica delavnico, 1 strožnično za železo, dolžina 2 m, uporabljiva za vsakega mehanika ali ključavnica delavnico. Ogljed in cena pri g. Franc Smajeklu, ključavnica delavnica, Jesenice.

Mleko

vsak dan svežo po Din 3'65 l in polnomastni Trapiet sir, Grover in delavski se dobi po nižji ceni v mlekarni Ivan Kos, Bohoričeva ul. 28

Naprodaj

hiša s 5 sobami in pritlikinami, 2 vrta in 1 oraj zemljišča, gospodarsko poslopje in umetni mlin s močno vodo za vsako obrt pripravna s lastno električno napeljavo. Poizve se pri Franju Smole. Zg. Poljskava št. 15, pri Pragerskem.

Harmoniko

štirivrstno tridne Lubas prodaja G. Stefan, Pot v Rožno dolino 34.

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj.

STOEWER RECORD

Vrhunec finomehanike.

Zastopstvo Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 611.

Penzija (stan s hrano) ter instruktor

v Ljubljani se išče za takoj za odraslega dekca (realnega gimnazijca) pri zanesljivi inteligentni rodbini. Prednost pouk v hiši. Potrebno je najstrožje nadzorstvo. Nudijo se ugodni pogoji. — Dopisi na upravo pod »stalno« s podrobnostmi.

Ne čakaj spomladi!

Naroči takoj: seme, sadno drevje, daljce, vrtnice, gladiole i. t. d.

Veletrnarsko podjetje »VRT« DŽAMONJA IN DRUGOVI, Maribor.

Zahtevaj cenikel!

Išče se za takoj ali pozneje stanovanje

z dvema ali tremi sobami v Ljubljani.

Ponudbe pod »Stanovanje« na upravo lista.

2 oziroma na oblastveno dovoljeno razprodajo

našega oddelka za pletenine, trikotažo in perilo si dovoljujemo cenj. odjemalce opozoriti, da se nahajajo v zalogi še večje množice različnega blaga, kakor:

Za dame: perilo, bluže, predpasniki, nogavice, in rokavice.

Za gospode: triko perilo, sviterji, srajce, vica, rokavice, gamaše in dokolenice.

Za otroke in dojenčke: perilo, osobito patentne nogavice, sviterji, čepice itd. Brisače, različna galanterija in kozmetika. Vse to blago razprodajamo pod tržnimi cenami, samo dotlej, dokler traja zaloga.

A. & E. Skaberne

Ljubljana, Mestni trg št. 10.